ПРОФЕСИОНАЛНА ТЕХНИЧЕСКА ГИМНАЗИЯ“НИКОЛА Й. ВАПЦАРОВ”

гр. Самоков, ул. Ястребец № 4; Директор: тел/факс 0722 66903; канцелария тел 0722 66707

2026-2027 учебна година

ГОДИШЕН ПЛАН

на комисия по **Безопастност на движението по пътищата**

Съгласно секторната стратегия за безопасност на движението по пътищата за 2021-2030 г., на Министерство на образованието и науката (МОН), утвърдена със заповед № РД09 - 528/02.03.2021 г. на Министъра на образованието и науката, актуализиран на Педагогически съвет (ПС) на 14.09.2026 г.

Председател: Ива Карагьозова

Членове: Румен Петров, Николета Вълчева

Планът е разработен в изпълнение на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 - 2030 г., Плана за действие 2024 - 2026 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата и Секторната стратегия за безопасност на движението на пътищата (2021-2030) на Министерство на образованието и науката.

Планът обхваща шестата година от действието на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г. и Плана за действие – 2025 година за безопасност на движението по пътищата на Министерство на образованието и науката и представя в обобщен вид мерките за безопасност на движението по пътищата, обособени по стратегически цели и тематични направления, касаещи начален, прогимназиален и гимназиален учебен модул.

В плана целите и тематичните направления са разпределени по области на въздействие от националната политика по БДП, а мерките са съотнесени спрямо ефекта на въздействието им, индикатора и срока по мярката и източника на информация за докладване на изпълнението на мярката,дефинирани от определените в Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г. и Секторната стратегия за безопасност на движението на пътищата (2021 – 2030) на Министерството на образованието и науката.

Планът е обект на актуализация в началото на всяка година, както и при необходимост. Актуализацията е възможна с оглед конкретизиране на мерките на годишна база, както и планиране на нови мерки, за които има обективна необходимост да бъдат включени в Плана за действие съгласно годишните приоритети и оперативните цели на държавната политика по БДП.

Планът за действие се отчита по разработени от ДАБДП образци, приложени към Плана за действие 2024-2026 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата

I. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Събрание на комисията по БДП в ПТГ ' Никола Вапцаров“ – гр.Самоков в началото на всяка учебна година;

Изготвяне на годишен план и седмични графици за преподаване на темите(модули) по БДП, според изискването на МОН и непрекъснатото им актуализиране;

Планиране и подготвяне на теоритични и практически занимания(на открито) в рамките на учебната година в и извънкласна дейност, подготовка за състезания по БДП от училищен, областен и национален характер и участия по възможност.

Срещи-беседи и използване на интерактивни методи за обучение;

Презентации;

Увеличаване на броя и часовете по практически занимания и специфичен подход към зрелостниците и тези, които вече притежават СУМПС;

Активна и пасивна безопастност;

Целево осъществяване на активен контакт и диалог с родителите, имащ за цел допълнително обучение, превенция и възпитателен модел на „личния пример“;

При необходимост пряка комуникация и КООРДИНАЦИЯ между

РУО: Регионални управления на образованието

НДД: Национален дворец на децата

ИО: Институт по образованието

ЦПЛР: Центрове за подкрепа за личностното развитие

ГДНП: Главна дирекция „Национална полиция“

ДПСРККР: Дирекция „Политики за стратегическо развитие, квалификация и кариерно развитие“

ДПО: Дирекция „Приобщаващо образование“

ДСПУО: Дирекция „Съдържание на предучилищното и училищното образование“

ДПОО: Дирекция „Професионално образование и обучение“

УКБДП: Училищна комисия по безопасност на движението по пътищата

ОБКБДП: Общинска комисия по безопасност на движението по пътищата

ОКБДП: Областна комисия по безопасност на движението по пътищата

СБА: Съюз на българските автомобилисти

БЧК: Български червен кръст

НДПК: Национално движение по приложно колоездене

ДОККПБДП: Държавна обществена консултативна комисия по проблемите на безопасността на движението по пътищата

Задължително изучаване (при гимназиалния курс) на Протокола за разговор с телефон 112, както и правилния комплекс от стъпки при ситуация на ПТП;

Събрание на комисията по БДП в ПТГ „Никола Вапцаров“ – гр. Самоков в края на учебната година и отчет за извършената дейност;

Други;

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 1:УПРАВЛЕНИЕ, ОСНОВАНО НА ИНТЕГРИТЕТ					
1 **No**	**2** **Наименование на мярката**	**3** **Ефект на мярката**	**4** **Отговорник по мярката**	**5** **Индикатор и срок по мярката, докладвани на заседания на ДОККПБДП и в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП**	**6** **Източник на информацияза докладване на изпълнението на мярката**
1.1	**Цел:** **Прилагане на интегрирана система за планиране, изпълнение, отчитане, контрол и оценка на политика по БДП в единна стратегическа рамка**				
1.1.1	Отчитане изпълнението на Плана за действие за БДП за учебната 2026 г. пред Педагогически съвет и РУО.	Годишна отчетност на цялостната политика по БДП за 2026г. на база предоставена от класните ръководители и	Директор	Годишен доклад по Плана за действие за БДП за 2026 г. **Срок:**10 Януари 2027 г.	Годишен доклад по Плана за действие за БДП за 2026 г. на УКБДП. Информация от класните

1.1.4	Докладване на изпълнени мерки по БДП на заседанията на УКБДП.	Регулярна отчетност на политиката по БДП.	УКБДП	Обобщена докладвана информация с изпълнени мерки по БДП. Срок: регулярно, на тримесечие.	Обобщена информация за заседанията на УКБДП.
1.1.5	Докладване на годишното изпълнение на държавната политика по БДП пред РУО.	Годишна отчетност на държавната политика по БДП - състояние на БДП, изпълнение на поставените стратегически цели и приоритети от програмата, свързана с БДП.	Директор	Доклад за годишното изпълнение на държавната политика по БДП. Срок: 31 март. Доклад от училището към РУО за изпълнени годишни мерки по БДП по цели. Срок: 15 февруари.	Доклад за годишното изпълнение на държавната политика по БДП.
1.1.6	Планиране и финансово осигуряване на мерки по БДП в рамките на делегирания бюджет на училището(ако общата финансова рамка позволява).	Планово и финансово обезпечаване на мерките на училищно ниво.	Директор, Главен счетоводител	Предвиждане на устойчиво финансиране на мерките по БДП в годишните бюджетни разчети на институцията (ако общата финансова рамка позволява). **Срок:** постоянен.	Бюджетни разчети. Годишен доклад за изпълнение на мерките по БДП.
1.1.7	Планиране на обучение по БДП на учители без квалификация за придобиване на сертификат през	Планово и финансово обезпечаване на мерките за квалификация на	Директор	Срок: декември 2026 г.	

		УКБДП информация.			ръководители за изпълнени мерки на училищно ниво за БДП
1.1.2	Разработване на годишен план - програма по БДП	Годишна плановост на мерки по БДП на ниво училище.	Директор	Годишни план-програми за БДП на училищно ниво. Срок: ежегодно 15 септември 2023-2029г.	Годишна план-програма за БДП, представена от Директора на училището.
1.1.3	Годишна актуализация на Плана за действие за БДП 2026г.	Гъвкавост и адаптивност на годишното изпълнение на политиката по БДП съгласно годишните приоритети и оперативни цели на националната политика по БДП, разработвани от ДАБДП и прилагани в съответното учебно заведение.	Директор и преподавател по БДП	Актуализиран План за действие за БДП. Предложения на компетентните институции. **Срок:**за актуализацията - ежегодно- постоянен.	Актуализиран План за действие за БДП. Директор и преподавател по БДП.

	учебната 2026-2027 г.	учителите.			
1.2	**Цел:** **Подобряване на координацията и задълбочаване на взаимодействието между институциите при изпълнение на държавната политика в областта**				
1.2.1	Изпълнение на методически указания на ДАБДП в изпълнение на НСБДП и произтичащите от нея документи.	Стандартизиране на планирането, изпълнението и отчитането.	Директор	Изпълнени методически указания. **Срок:** постоянен	Информация за изпълнени мерки по БДП за целите на заседания на УКПБДП. Кореспонденция между институциите.
1.3	**Цел:** **Осъществяване на ефективна комуникация и създаване на широка рамка на сътрудничество и съпричастност за различните аспекти от БДП**				
1.3.1	Прилагане на единна комуникационна стратегия по БДП.	Консенсус и обединени усилия за ефективно изпълнение на политиката по БДП в училищната институцията, съобразно спецификата и изискванията на ДАБДП,ОБКБДП,	Директор, Зам. директори, Преподавател по БДП	Директор, Зам. директори, Преподавател по БДП и класни ръководители.	Официална електронна страница на училището, Admin.bg, Office 365 и други.

		ОКБДП.			
ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 2:СОЦИАЛНО ОТГОВОРНО ПОВЕДЕНИЕ: УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ					
2.1	**Цел:** **Превенция на рисковете за здравето и живота на децата при взаимодействието им с пътната система като участници в движението по пътищата**				
2.1.1	Оптимизирано обучение на деца и ученици по БДП в системата на образованието в единна концептуална рамка: - осъвременяване на учебната документация по БДП въз основа на опита в Република България и водещите страни по отношение на БДП; - заделяне на допълнителни финансови (ако бюджета на институцията позволява), технически и човешки ресурси за обезпечаване на обучението по БДП - интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание по общообразователните учебни предмети и/или по предметите за придобиване на	Поставяне на темата във фокуса на обществен дебат Подобрено управление на дейностите за възпитание и обучение на децата и учениците по БДП Подготвени деца и ученици в областта на БДП.	Директор, зам. директори, Класни ръководители, Преподавател по БДП	Изпълнени мерки за подобряване обучението на деца и ученици по БДП. **Срок:** постоянен.	Докладвана от учителите информация – регулярно на заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на Директора.

	професионална квалификация,едновременно с преподаването им като отделен предмет; - прилагане на единни образователни стандарти; - използване на учебни материали и подходи, адаптирани както към възрастта и зрелостта на обучаваните, така и към духа на времето; - обучение с натрупване, при което всяко ниво на обучение надгражда предишното с цел приемственост и ефективен напредък; - обезпечаване на училищата с годишни образователни планове за безопасна градска мобилност с участието на експерти от общините, ОДМВР, ПБЗН,ЦСМП, родители и др. при спазване на държавен образователен стандарт за приобщаващо образование; - насоченост на БДП не само				

	към придобиване на знания и разбиране на правилата за движение, но и към промяна на нагласите, мотивацията и манталитета; - практическа насоченост на уроците - да се провеждат не само в класната стая, но също така да включват обучение и опит на практика - както в защитена среда, така и в реални условия, адаптирани към ролята, която имат в системата за движение, в т.ч. обучение по оказване на първа помощ за учениците в горните класове; - осигуряване на механизъм за обратна връзка и оценка на ефективността от обучението по БДП.				
2.1.2	Организиране и провеждане на извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образованието.	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	Класни ръководители	Изпълнени извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образованието. **Срок:** постоянен.	Докладвана от учителите информация – регулярно на заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на

					директора.
2.1.3	При интерес и възможност участие организиране и провеждане на национални състезания по БДП на училищно, общинско и национално ниво и общински извънкласни инициативи за деца и ученици в системата на образованието, свързани с културата на движение по пътищата.	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	МОН МВР, Сектор Пътна полиция ДОККПБДП ДГ, училища, ЦПЛР, ДПО, ДСПУО, ДПОО	Изпълнени инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образованието. **Срок:** постоянен.	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора.
2.1.4	Ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца, свързан с учебна и/или извънучебна дейност в системата на предучилищното и училищно образование.	Осигуряване на безопасен транспорт за учениците в средищните училища. Усъвършенстване на контрола за безопасен превоз на деца и ученици в пътните превозни средства.	МОН, РУО, училища, ДГ, ЦПЛР	Изпълнени мерки за ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца. **Срок:** постоянен.	Докладвана от учителите информация – регулярно на заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора
2.1.5	Провеждане на кампании на институциите в областта на БДП, насочени към деца и ученици. Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.	Подготвени деца и ученици в областта на БДП. Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.	МОН, РУО, училища, ДГ, ЦПЛР	Изпълнени кампанийни инициативи в областта на БДП, насочени към деца и ученици. **Срок:** постоянен.	Докладвана от учителите информация – регулярно на заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора

2.1.6	Провеждане на кампании на ОКБДП за безопасна градска мобилност, насочени към деца и ученици.	Подготвени деца и ученици в областта на БДП. Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.	РУО, училища, ДГ, ЦПЛР, ОКБДП	Изпълнени кампанийни инициативи в областта на БДП, насочени към деца и ученици Срок: постоянен.	Докладвана от отговорните институции информация – регулярно за заседания на ОКБДП и годишно в областния годишен доклад по БДП.
2.1.7	Провеждане на кампания "Посланията на есенния лист".	Фокусиране на вниманието на децата, учениците, водачите на МПС и на всички участници в движението върху необходимостта от засилване на бдителността в есенно-зимните условия.	НДД, ГДНП, Сектор „Пътна полиция”, РУО, СБА, БЧК, ДГ, училища	Изпълнена кампания в областта на БДП, насоченикъм деца и ученици Срок: ежегодно през месец октомври/ноември.	Докладвана от отговорните институции информация.
2.1.8	Активизиране на дейността на училищните комисии в развитието на средата за обучение по БДП и прилежащата пътна инфраструктура и организация на движението в непосредствена близост до училището.	Формиране на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните, придобиване на основни	Училищни комисии по БДП, РУО, ОДМВР	Дейност на училищната комисия по БДП **Срок:** постоянен.	Отчет на комисията по БДП пред Директора.

		допълнителни знания и умения за разпознаване и оценка на опасните ситуации и вредните фактори в околната среда, и оказване на помощ в случай на опасност .			
2.3	**Цел:** **Повишаване на обществената чувствителност към темата за БДП**				
2.3.1	Отбелязване на 29 юни – Деня на безопасността на движението по пътищата.	Популяризиране на политиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководители, Училищно настоятелство	Организирани и проведени мероприятия. **Срок:** ежегодно, 29 юни.	Отчет на комисията по БДП пред Директора.
2.3.2	Отбелязване на Европейската седмица на мобилността - 16-22 септември, Международния ден за безопасност на движението по пътищата - 29 юни, Европейския ден без загинали на пътя/EDWARD-21 септември, Ден без автомобили – 22 септември, Световния ден за възпоменание на жертвите от пътнотранспортни произшествия и др.	Популяризиране на политиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководители, Училищно настоятелство	Организирани и проведени мероприятия. **Срок:** ежегодно.	Отчет на комисията по БДП пред Директора.

II. УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

Подбор на учебен материал, съобразен с изискванията на МОН и учебната програма по БДП за съответните паралелки, както следва:

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИ В VIII КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на отделната личност, които да гарантират не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва живота и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица.

По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да бъде активно-действено, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.

Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да умеят чрез разбиране и преценяване на пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.

Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:

- умения за защита - на сензомоторно равнище;
- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани на познаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения за адекватно поведение в пътната среда.

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Познаване и разбиране на графични изображения и пътни знаци за движение извън населеното място, ж.п. прелези и маневри.

3. Познаване на основните правила на движението през отделните части на денонощието.
4. Определяне на конфликтни участъци в извън населеното място и съставяне на безопасни маршрути за движение.
5. Оценяване и анализиране на пътните ситуации в извън населеното място, ж.п прелези и при маневри, както и на движението през отделните части на денонощието.
6. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
7. Познаване и разбиране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.
Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.
С програмното съдържание за VIII клас се завършва цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява знания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път" като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, а краят - като социален. Спецификата на измененията, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект са свързани с:
- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
- търсенето на разнородни контакти и начини на общуване, както с връстници, така и с по-възрастни, включително и копирането на поведението на популярни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
- проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извоюване на автономност, изграждане на „Аз - образа", адекватната самооценка и самосъзнание;
- намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детството към света на възрастните;
- повишена критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Движение извън населено място през деня. Ж.П прелези. Маневри на пътя. Движение извън населено място през нощта и при различна

видимост.
ППС и МПС.
Системи за пасивна и активна безопасност.
Основни правила на движението през отделните части на денонощието в извън населените места.

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИ В IX КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на отделната личност, които да гарантират не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.
Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва живота и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица.
По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да бъде активно-действено, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.
Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да умеят чрез разбиране и преценяване на пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.
Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:
- умения за защита - на сензомоторно равнище;
- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани на познаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения за адекватно поведение в пътната среда.

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Познаване и разбиране на графични изображения, пътни знаци и пътната маркировка.
3. Определяне на конфликтни участъци и съставяне на безопасни маршрути за движение свързани със скорост на движението на автомобил, мотоциклет, мотопед, велосипед, вкл. електрически скутери или ховърбордове.
4. Оценяване и анализиране на пътните ситуации, свързани със скорост на движението на моторни и пътни превозни средства (МПС и ППС).
5. Анализиране на действия на водача на МПС и ППС, според средствата за регулиране на движението.
6. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
7. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.
Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.
С програмното съдържание за IX клас се завършва цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява ания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път" като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, а краят - като социален. Спецификата на измененията, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект са свързани с:
- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
- търсенето на разнородни контакти и начини на общуване, както с връстници, така и с по-възрастни, включително и копирането на поведението на популярни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
- проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извоюване на автономност, изграждане на „Аз - образа", адекватната самооценка и самосъзнание;
- намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детството към света на възрастните;
- повишена критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Структура на пътя.
Видове
маркировка.

Групи пътни Знаци. Скорост на движение на МПС (автомобил, мотоциклет, мотопед, велосипед (вкл. ел. скутери, ховърбордове). Действия на водача, според средствата за регулиране на движението.

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИ В X КЛАС

I. Общо представяне на програма по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) се разглежда като неделима част от цялостното образование и възпитание на личността на ученика. Дългосрочната роля на възпитанието и обучението по безопасността на движението по пътищата е формирането на определен начин на мислене и изграждането на транспортна култура на отделната личност, които да гарантират не само личната безопасност, но и сигурността на останалите участници в движението.
Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва живота и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица.
По своята същност възпитанието и обучението по БДП трябва да бъде активно-действено, а не пасивно-съзерцателно. Ученикът трябва да е поставен в условията на ситуативно-моделно обучение, когато активно решава различни пътни ситуации или ги моделира по зададено начало или край.
Затова от обучаваните се изисква освен да учат и знаят преподавания материал, да умеят чрез разбиране и преценяване на пътните ситуации да прилагат научените знания. За доброто усвояване са необходими практически упражнения и симулации, както и анализиране на различни критични ситуации от практиката. Също така и прилагане на придобития положителен опит, получен от родителите и приятелите.
Обучението е насочено към формиране на три основни групи умения за учениците:
- умения за защита - на сензомоторно равнище;

- интелектуални умения - умения за анализ, сравнение, откриване на причинно-следствени връзки, базирани на познаването на правилата за движение по пътищата;
- практически умения - свързани с овладяването на реални и естествени действия с цел вземане на решения за адекватно поведение в пътната среда.

II. Цели на възпитанието и обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Познаване на вредата на алкохола, наркотици и други упойващи вещества върху реакциите и поведението на пешеходеца и водача на МПС.
3. Анализиране и оценяване на пътните ситуации и пътни нарушения, произтичащи от употребата на алкохол, наркотици и други упойващи вещества.
4. Прилагане на правилните действия при контакт с лице ползвало алкохол, наркотици и други упойващи вещества.
5. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
6. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.

Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.

С програмното съдържание за X клас се завършва цикъла за изграждане и надграждане на знанията, уменията и отношенията придобити в предучилищното образование, началния и прогимназиалния етап на основното образование. То осигурява знания, умения и отношения за системата „Човек - пътно превозно средство - път" като се съобразява с психофизиологическите особености на учениците.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Юношеството е продължителен период, чието начало може да се приеме като физически и психологически феномен, а краят - като социален. Спецификата на измененията, които настъпват във физиологичен, психологичен и социален аспект са свързани с:
- физическото съзряване и физиологическите промени, които водят до тревожност, съмнения, притеснения, които рефлектират в най-голяма степен върху емоционалната сфера;
- търсенето на разнородни контакти и начини на общуване, както с връстници, така и с по-възрастни, включително и копирането на поведението на популярни личности. Отношенията с възрастните се формират в безусловно неравенство и относително равноправие, което обяснява гнева на младите хора към родители и учители;
- проявите на грубост, конфликтност, сприхавост, произтичаща от необходимостта за извоюване на автономност, изграждане на „Аз - образа", адекватната самооценка и самосъзнание;
- намирането на своята идентичност, с което се преминава границата от детството към света на възрастните;
- повишена критичност към другите и към различните социални прояви.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Категории МПС и свидетелства за тяхното управление.	
Административни наказания за нарушителите.	
Поведение на контролните органи при констатиране на нарушения от водачите на пътя.	

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИ В XI КЛАС

I. Общо представяне на обучението по безопасност на движението по пътищата

Обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) в XI клас е обособено и надграждащо учебно съдържание за постигане на няколко очаквани резултати в часа на класа по тематични направления за придобиване на компетентностите по толерантност и интеркултурен диалог, безопасност на движението по пътищата, оказване на първа помощ, превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти. Учебното съдържание е взаимосвързано и формира интердисциплинарен комплекс от знания, умения и отношения, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на активната и интегрираща се в обществото личност на ученика.

Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва живота и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица и да предпазва околната среда от замърсяване.

По своята същност обучението включва ученика и учителя в активно-действено сътрудничество в провеждането на диалог и решаване на казуси за постигане на целите на обучението. Ученикът трябва да е поставен в условията да търси аргументи „за" и „против" когато е необходимо да се справя с житейски проблеми. Да прилага стратегии за успешна комуникация, вкл. и компенсаторни стратегии, за да избегне недоразумения при взаимодействието с членовете на семейството си, общността и другите хора като участници в движението по пътищата по конструктивен начин.

II. Цели на обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Оценяване на аргументацията на другите участници в решаването на казуси.
3. Критическо и конструктивно решаване на казуси, свързани с регулацията на безопасността на движението по пътищата.
4. Намаляване на агресията на пътя и повишаване на толерантността между участниците в движението.
5. Познаване и разбране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.

Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове в часа на класа.

С програмното съдържание в XI клас се създават предпоставки за безопасно поведение на пътя на основата на критерии и стандарти и определяне на гледната точка по обсъждан проблем, насочен към пешеходците и поведението на водачите спрямо пешеходците.

III. Теми „Пешеходци и водачи за толерантност на пътя":

Траспортна култура и дисциплина на пешеходците и водачите.
Особени правила за някои участници в движението.
Пътнотранспортни произшествия.
Правомощия на органите за контрол на движението по пътищата.

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИ В XII КЛАС

I. Общо представяне на обучението по безопасност на движението по пътищата

Модулното обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП) е обособено учебно съдържание за постигането на няколко очаквани резултати от обучението на учениците в часа на класа по тематични направления за придобиване на компетентностите по толерантност и интеркултурен диалог, безопасност на движението по пътищата, превенция на насилието, справяне с гнева и агресията, мирно решаване на конфликти и превенция и противодействие на

корупцията. Учебното съдържание е взаимосвързано и формира интердисциплинарен комплекс от знания, умения и отношения, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на активната и интегрираща се в обществото личност на ученика.
Ученикът трябва да носи отговорност за поведението си и да оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора, да опазва животът и здравето на участниците в движението по пътя, да улеснява тяхното придвижване, да опазва имуществото на юридическите и физическите лица и да предпазва околната среда от замърсяване.
По своята същност обучението по модула трябва да включва ученика и учителя в активно-действено сътрудничество и провеждането на диалог за постигането на целите на обучението. Ученикът трябва да е поставен в условията да анализира и да оценява причините за пътнотранспортните произшествия. Да предлага и изпълнява мерки за превенция и предотвратяване на негативните взаимоотношения между участниците в движението по пътищата.

II. Цели на обучението

1. Повишаване на защитеността на учениците от транспортни произшествия и техните последствия чрез получаване на знания за приспособимостта към движението по пътищата с минимална вероятност за попадане в тях.
2. Критическо и конструктивно решаване на казуси, свързани с регулацията на безопасността на движението по пътищата.
3. Проявяване на нулева толерантност към използването на алкохол, наркотични и други упойващи вещества от участниците в движението по пътищата, както и на различни енергийни субстанции, въздействащи на централната и периферната нервна система (енергийни напитки, кофеинови и бързо-въглехидратни барове, стимуланти, лекарствени продукти и др.).
4. Познаване и оценяване на съвременните системи за безопасност и на приложенията на интелигентните транспортни системи.
5. Познаване и разбиране на безопасното управление на моторни и пътни превозни средства.
6. Познаване и разбиране на нормативната уредба, произтичаща от Закона за движението по пътищата.
Целите трябва да бъдат реализирани напълно и еднозначно като не се ограничават само в регламентирания минимален брой часове.
7. Имайки предвид, че много от зрелостниците притежават СУМПС, налице е необходимостта от повече от определеният в програмата на МОН един учебен час.
С програмното съдържание за XII клас се създават предпоставки за формиране на критерии и стандарти и определяне на гледната точка по обсъждан проблем, насочен към поведението на водачите на МПС и ППС.

III. Теми „Устойчива безопасност на пътя”:

Транспортна култура и дисциплина на пешеходците и водачите.
Пътно-транспортни

произшествия – рискове и злополуки на пътя.
Правомощия на органите за
контрол на движението по
пътищата.

Дата на последна актуализация

14.09.2026г.

Изготвил: Ива Карагьозова